

Přírodní a civilizační rizika

- **Životní podmínky** na Zemi jsou v **globálním měřítku** relativně **stálé**, pomalým změnám se dokázali organismy přizpůsobit.
- Přesto v minulosti došlo několikrát k **masovému vymírání** rostlinných a živočišných druhů v důsledku **pádu meteoritu** nebo **intenzivní vulkanické činnosti**.
- Na **regionální úrovni** však naše **životní prostředí není stabilní**, prakticky neustále se v různých částech světa vyskytují **přírodní katastrofy** (živelná pohroma pro člověka, který se za vším snaží vidět řád, v přírodě naprosto normální věc).
- Přírodní katastrofy mohly znamenat i **zánik některých civilizací**.
- **Diferencovaný výskyt** – tropy, mírné šířky, rovníkové oblasti, ...
- **Civilizační rizika** vyvolává člověk a jsou důsledkem jeho činnosti v krajině.
- **Poměr rizika k užítku** – vztah mezi tím co riskujeme a tím co získáváme (husté zalidnění úpatí sopek X kvalitní zemědělská půda; mobilní telefon – nebezpečí ozáření X možnost komunikace).
- Stále větší **závislost** člověka **na kulturním prostředí**, které vytvořil – elektřině, dopravních prostředcích, ...

Přírodní katastrofy:

- sopečné výbuchy;
- zemětřesení (tsunami);
- půdní sesuvy;
- tropické cyklony (tajfuny/hurikány);
- tornáda;
- sucha, lesní požáry;
- povodně;
- teplotní extrémy (silné mrazy/vysoké teploty);
- přemnožení škůdců (saranče).

Civilizační rizika:

- vypouštění exhalací do ovzduší;
- zamoření prostředí odpady;
- tepelné znečištění prostředí (ovzduší, vodstvo);
- zvyšování radioaktivity prostředí (energetika, vojenství – ponorky, rakety, elektromagnetický smog – počítač, televize, telefon; radon v obytných budovách);
- hlučnost prostředí;
- epidemie – AIDS, tubera, SARS, ptačí chřipka ...;
- genové manipulace (např. v Brazílii zkřížili evropské včely (dávaly málo medu) s africkými (dávají více medu, ale jsou velmi agresivní), z těchto kříženců vznikly zabijácké včely, postupně se dostaly až do USA, za 40 let zabily asi 1500 lidí);
- válečné konflikty.

Práce s atlasem

1. Tropické cyklóny patří mezi přírodní rizika, s nimiž se můžeme setkat na severní polokouli zejména koncem léta a začátkem podzimu. Zjisti, zda mohou být pobřeží uvedených států ohrožena tropickými cyklonami (Přírodní katastrofy/Oblasti přírodních katastrof):

- a) Kuba
- b) Peru
- c) Indie.....
- d) Ekvádor
- e) Mexiko.....
- f) Vietnam.....
- g) Japonsko.....
- h) Egypt

2. Mezi největší civilizační rizika posledních několika staletí patřily válečné konflikty, které měly téměř vždy za následek desítky tisíc obětí. Zjisti přibližný počet lidských obětí konfliktů po roce 1945 v (mapa Světová ohniska napětí, konflikty/Oběti konfliktů po roce 1945):

- a) Francii
- b) Argentině
- c) Británii.....
- d) Číně
- e) Vietnamu
- f) Alžírsku

Práce s internetem

1. Významným civilizačním rizikem jsou nakažlivé nemoci, zejména ty, na něž zatím nebyl vyvinut účinný lék. Jednou z nich je nemoc AIDS, způsobená virem HIV. Zjistí základní údaje o výskytu nemoci AIDS ve světě a doplň je do následujících tabulek (<http://www.aids-hiv.cz/udajesvet.htm>).

Základní údaje o nemoci AIDS v roce 2005	
Celkový počet nakažených virem HIV	
Počet nově nakažených virem HIV	
Počet zemřelých na nemoc AIDS	

Výskyt nemoci AIDS podle regionů světa				
Region	Celkový počet nakažených virem HIV	Počet nově nakažených virem HIV	Podíl dospělých (15-49 let) nakažených virem HIV	Počet zemřelých na nemoc AIDS
Subsaharská Afrika				
Severní Afrika a Blízký východ				
Jižní a jihovýchodní Asie				
Východní Asie				
Latinská Amerika				
Karibská oblast				
Východní Evropa a střední Asie				
Západní a střední Evropa				
Severní Amerika				
Oceánie				